

Toldvæsenet

Told-pakhusforvalter A. E. Grønvold skrev i 1931 nedenstående artikel for Dragør Museum:

Nogle Oplysninger om strandtoldforvaltningen i Dragør

I Dragør havde der fra Arilds Tid været en Art Toldsted, idet denne By jo i ældre Tider havde langt større Betydning end nu.

Efterhaanden som den nære Hovedstad voksede, svandt Dragørs Betydning som Havn og By mere og mere.

Indtil omkring 1816 var Dragør Sæde for en Strandtoldinspektør, men fra dette Tidspunkt oprettedes her en Strandtoldforvaltning i Lighed med det Toldsted, der i 1810 var oprettet i Vedbæk.

Til Embedsbolig for den Dragør Toldforvalter blev der købt en Ejendom Elisenborg, der havde tilhørt den da afdøde Strandtoldinspektør, Major Moldrup, den sidste i denne Stilling. Skødet paa denne Ejendom, der laa i Dragør By, blev udstedt den 10. Juli 1816.

Den egentlige Toldbod blev samtidig installeret i den under Københavns Toldbod hørende gamle Dragør Karantænebygning [Strandlinien 3], der laa nede ved selve Dragør Havn, her indrettedes baade Vejerbod og Toldpakhus.

Embedsboligen

Allerede i 1845 var Strandtoldforvalterens Embedsbolig saa forfalden, at Reparationer ikke mere kunde holde den beboelig, men da det paa dette Tidspunkt endnu ikke var paatænkt at nedlægge dette Embede, maatte der jo bygges en ny Bolig for Strandtoldforvalteren, før Staten kunde sælge den gamle Embedsbolig.

Der blev derfor købt et Hus med Grund, Nr. 34 i Store Kongensgade [i dag: Kongevejen 11], og tillige et Byen tilhørende Grundstykke af 234 Alens Størrelse, der laa umiddelbart ved Huset.

Det lille Hus, der laa tæt ved Milepælen og ikke langt fra Havnen, købtes for 300 Rigsdaler, medens det tilhørende Jordstykke kostede 15 Rigsdaler. Paa den saaledes erhvervede Grund blev derefter opført en ny Embedsbolig for Strandtoldforvalteren, og efter at denne i November 1846 var flyttet ind her, blev den gamle Ejendom (Elisenborg) i 1847 bortsolgt ved Auktion til en Dragør Skipper for 1120 Rigsdaler.

Personalet

"Personale-Calender" for 1847 viser, at følgende Embedsmænd paa det Tidspunkt var ansat under Dragør Toldkontrol:

Portcontrolleur, konstitueret toldforvalter *C. Seemann*. Fast Gage 1100 Rigsdaler, annuums Procenter 8 Rigsdaler, Hestehold 100 Rigsdaler. Fri Bolig imod at afholde alle

Skatter og Afgifter og imod at betale alle indvendige Reparationer.

Toldassistent *I. C. Krog*, Strandcontrolleur. Fast Gage 600 Rigsdaler. annuums Procenter 5 Rigsdaler.

Toldassistent, Lieutenant *C. Christiansen*. Strandcontrolleur i Kastrup. Fast Gage 600 Rigsdaler. Personligt Tillæg 30 Rigsdaler. annuums Procenter 5 Rigsdaler.

Af de to sidstnævnte havde Krog fri Bolig imod at udrede de paa Bygningen forefaldende smaa Reparationer og de paa samme hvilende Skatter og Afgifter, medens Christiansen "af den kongelige Bolig" svarer Controlleuren 66 Rigsdaler 54 Skilling aarlig, samt vedligeholder den i forsvarlig Stand.

"Annuums"-Procenter blev beregnede som et vist Procentbeløb af de Afgifter Toldvæsenet opkrævede af Skibene for Benyttelse af Havnen.

Toldstedet nedlægges

Toldindtægterne m. m. androg ca. 856 Rigsdaler aarlig (opført efter formentlig Aaret 1846).

Men i Tidens Løb blev det anset uforholdent at have Toldforvaltning i Dragør.

Allerede i 1848 foreslog Kjøbenhavns Overtoldinspektør, at der foretoges en Ændring, og at Chefen beordredes til Tjeneste som Kontrollør i Kjøbenhavn.

Finansministeren havde dog endnu ikke ret Lyst til at gaa ind paa dette Forslag, men da Strandtoldforvalteren paa Dragør, Kammerraad Seemann, Aaret efter - 1849 - blev udnævnt til Told- og Konsumtions- samt Strømtoldinspecteur i Nyborg, kom Spørgsmaalet om en Omordning af Embedet atter frem, og nu blev Resultatet, at Strandtoldforvaltningen i Dragør blev nedlagt, og at der i Stedet for oprettedes Toldoppebørselskontrolør baade i Dragør og Kastrup.

Denne ny Ordning traadte i Kraft fra 1. December 1849, og fra samme Dag overdroges Toldforretningerne til den i Dragør tjenestgørende Lodsinspektør *Sletting*, der - foruden et Honorar - fik fri Bolig i den tidligere Strandtoldforvalterbolig.

Ved hver af de to nye Oppebørselskontrolsteder blev der ansat en Roersbetjent, og til Roersbetjenten i Dragør blev der indrettet Bolig i den gamle Karantænebygning ved Havnen, hvor Toldstedet jo tillige havde Vejerbod og Pakhus - det nuværende Toldhus.

Ved Oppebørselsstedet maatte kun udføres indenlandske Klareringer, samt de hidtil i Dragør, i Henhold til en Instruktion af 18. Maj 1817, tilladte Fortoldninger af smaa Fornødenheder til Beboernes eget Husbrug.

Dog blev det ogsaa tilladt Fiskerne i Kastrup at klarere Svin, Fjerkræ og deslige, som de til eget Brug indførte fra Sverige, dog maatte Toldbeløbet ved en Klarering ikke overstige to

Rigsdaler.

Toldbygningen

Den gamle Karantænebygning i Dragør tilhørte Justitsministeriet, men da dette i 1853 var betænkt paa at sælge denne Bygning, ligesom andre "mod Cholera i sin Tid anlagte Etablissementer, og da Toldstedet derved vilde miste baade Vejerbod, Pakhus og Roersbetjentbolig, blev det foreslaaet, at Toldvæsenet overtog hele Bygningen som Ejendom, og dette skete da ogsaa, men ikke før i 1864.

Lodsinspektørerne som toldere

Toldforretningerne ved Dragør Toldsted varetoges af Lodsinspektør Sletting indtil 1862 og fremdeles af den fungerende Lodsinspektør indtil 1. Maj 1911.

Efter Sletting fulgte Capiteinslieutenant *Gandil* til 1885, Kaptajn, senere Kommandør, *N. C. R. Møller* til 1909 og Kaptejn *Messerschmidt* indtil 1911, da denne blev Lodsinspektør ved Københavns Lodseri og Lodsinspektionen for Dragør blev inddraget.

Fra 1. Maj 1911 blev Dragør Kontrolsted til en Overrorsbetjentpost, og da der derefter ikke mere var Brug for den forholdsvis store Embedsbolig, den tidligere Strandtoldforvalterbolig i Store Kongensgade, blev denne fra April Flyttedag udlejet til Krigsministeriet, stillet til Ingeniørkorpsets Disposition og solgtes 1914 til Boghandler Schou.

Fra December 1919 benævnes Toldvæsenets Tjenestemand Toldvagtimester og i 1921 ændredes denne Benævnelse til Strandvagtimester.